

thoulst ter Lysom do najljutejšega bo-
denskega ognja. Do angleških infanterijskih
tojev razven prask prednjih straž ni prišlo;
pri teh pa so ostali vjeti v naših rokah. Se-
verno-vzhodno od Arrasa sunili so ponoči
močni poizvedovalni oddelki Angležev naprej,
prišli na posameznih točkah tudi do naših
linij, od koder pa je hitri protisunek sovražnika
prepodil. Tudi pri St. Quentinu bili so
sunki nasprotnikov povsod nazaj vrženi. —
Armada nemškega prestolonaslednika. V
večih poizvedovalnih bojih izgubili so Fran-
cozi vjete. Iz sovražnih letalnih brodovij, ki
so včeraj Kolmar dvakrat napadla, smo
sestrelili dva letala. Razven tega so izgubili
nasprotniki 16 letal.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od torka.

K.-B. Dunaj, 18. septembra. Uradno se-
danes razglasa:

Italijansko bojišče. Na visoki
planoti od Bainsizza bili so pozamezni.
močni artiljerijski pripravi zapričeti so-
ražni sunki zavrnjeni.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 18. septembra (W.-B.) Iz
glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolo-
naslednika Rupprechta. V Flandriji
ponovili so Angleži tudi včeraj svoje močne
ognjene sunke proti posameznim oddelkom
med gozdom Houthout in Lysu. Vršili
so se le manjši infanterijski boji, pri katerih
bili napadajoči angleški oddelki povsod
nazaj vrženi. — Armada nemškega pre-
stolonaslednika. Bojevo delovanje artiljerije
doseglo znatno silo. Na raznih točkah raz-
teli so se boji v prednjem polju, ki so za nas
godno potekali. — Armada vojvode Al-
brechta. Zapadno od Appremonta
napeljale so naše naskočne čete iz francoskih
postojank nekaj vjetih. — Oberlajtnant
Berthold sestrelil je zopet 2 nasprotnika
v zračnem boju.

Vzhodno bojišče. Pri Lucku,
na spodnjem toku Zbrucza in v goreh
vzhodno od Kezdi-Vasarhely pokazal
je sovražnik ljutejši nego v zadnjem času.
Pri armadni skupini Mackensen napravili
so Rumuni zapadno Sereta po izdatni
ognjeni pripravi pri Varmiti in Munze-
lu več delnih napadov, ki so se z velikimi
gubami izjalovili. Ob izlivu Rimnica smo
ni nekem podjetju vjete pripeljali.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Vojna na morju.

31.000 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 13. septembra. Eden
naših podmorskih čolnov, poveljnik kapitan-
lajtnant Erlach, je v Atlantskem oceanu
nanovo 8 parnikov in 2 ladji z 31.000 to-
nami potopil.

Uspehi v Srednjem morju.

49.000 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 14. septembra. V Sred-
njem morju se je nanovo 49.000 register-ton
potopilo. Med njimi sta se nahajala francoski
parnik za prevažanje črt „Parano“ (6246 ton)
in vojaštvom za Saloniki, in „Admiral Olry“
(5767 ton), na poti v Aleksandrijo, ter neki
goboko naloženi transportni parnik v smeri
proti Saloniku. Ti trije parniki so bili od
tega poveljnika kapitanlajtnanta Mar-
schalla v Egejskem morju iz močnega
razstreljeni, dva od njih v ponočnem
napadu. S tem je ta poveljnik v zadnjem
času štiri sovražne parnike za prevažanje črt
potopil.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Novi uspehi podmorskih čolnov.

W.-B. Berlin, 15. septembra. V za-
tvornem okolišču okrog Anglije se je uničilo
večje število trgovinskih ladij in nekaj ri-
biških čolnov, skupno z 22.000 brutto-regis-
tonami. — Od enega podmorskega čolna bil
je dne 5. t. v močnem napadu v bližini an-
gleškega vzhodnega obrežja neki vojni parnik,
sličen torpednemu čolnu „Halcyon“, torpedi-
ran. — Neki drugi podmorski čoln zadel je
s torpedom dne 9. septembra v Kanalu neko
malo križarko razreda „Arabis“. Potop obeh
ladij podmorska čolna nista zamogla opazo-
vati.

Delo podmorskih čolnov.

W.-B. Berlin, 16. septembra. Novi us-
pehi podmorskih čolnov v Kanalu dali so
okroglo 20.000 brutto-regis-ton. Potopljeni
parniki so bili vsi oboroženi, eden od njih
tank-parnik. Potopljena jadernica je na krovu
imela 1400 ton olja, riža in drugega blaga,
določenega za Le Havre.

W.-B. Berlin, 17. septembra. V At-
lantskem oceanu, v zalivu Biscaye in v Se-
vernem morju so naši podmorski čolni zopet
4 parnike in eno jadernico z 23.000 brutto-
register-tonami potopili, med njimi oborožena
angleška parnika „Malta“ (7884 ton) in
„Rosnoke“ (3775 ton) z raznim blagom ter
neko past zoper podmorske čolne, ki je bila
z dvema topovima oborožena ter se je pe-
ljala pod švedsko zastavo. Od parnika „Ros-
noke“ se je kapitana vjelo.

W.-B. Berlin, 17. septembra. V času
od 1. januarja pa do 31. avgusta t. l. se je
v Srednjem morju z od naših podmorskih
čolnov uničenimi oboroženimi parniki skupno
226 topov potopilo. V to število niso vraču-
njeni oni topovi, ki so se nahajali na potop-
ljenih vojnih ladjah, ter taki na krovu obo-
roženih ladij, ki so se vsled učinka min po-
topili.

Griža.

Griža je jako nalezljiva in navadno nevarna bole-
zen, ker zahteva dosti žrtev in ker pusti mnogim bol-
nikom pokvarjena črevesa. Snov nalezljivosti je znana.
To so majkčne živalce, takozvani grizni bacili, ki se
nahajajo v premnogih želodčnih izpraznitvah, in ki se
razširjajo po vsem, kar pride z izpraznitvami v dotiko,
posebno pa z rjuhami, perilom, obleko, nočno posodo,
hrano; a tudi mrčes, posebno muha, kakor tudi domače
živali lahko širijo to bolezen. Glavni vir nalezljivosti je
pa človek, od katerega druga bolezen posredno ali ne-
posredno nalezijo. Kjer so grizavi ljudje, tam je tisoč-
kratna prilika za okuženje drugih. Ker so nenavadno
pogoste izpraznitve blata, v katerem je vse polno bacil-
lov, je najbolj značnem bolniku nemogoče, da se ne
bi postelja ali perilo kaj umazalo. Tako se dogodi, da
okuženje ni nenavadno niti ob najboljši oskrbi in ob
najboljših postrežnih močeh. Koliko večja je nevarnost
okuženja tam, kjer bivajo ljudje v slabih higijeničnih
razmerah gosto natlačeni in ni ze vsled tega čistoča
ljudi in sobnih predmetov mogoča! Bolezen nastopi na-
vadno čez dva ali sedem dni po navadno neopaženem

okuženju. Prvi znaki grize so: pomanjkanje slasti do
jedi, bel jezik, utrujenost, neredna izpraznitve blata ka-
kor tudi trodovine bolečine brez mrzlice, da misli člo-
vek na želodčni katar in vsled tega ne čuti potrebe, da
bi šel v posteljo. Ze čez nekoliko dni je drugače. Po
črevesu vedno huje zavija, tako da se bolnik zvija od
samih bolečin; velika potreba se pojavlja vedno pogo-
steje, tako da mora bolnik po dvajsetkrat ali še večkrat
na stranišče. Blata je vedno manj. In že ni več redka,
godljasta, blaina masa, temveč le še nekaj zlic stekle-
nastega zasliženja z rdečimi nitkami ali z večjo krvno
primesjo. Tedaj opravljamo potrebo z bolečinami v zad-
ku. Dolgosti te bolezni je različna, to je par dni ali pa
tudi tedne in mesce. Pogosto tudi mrjo grizavi bolniki
(15 odstotkov, kakršna že je griza). Večkrat pride po
grizi motenje v črevesih, tako da ne more biti bivši
bolnik nikdar več vesel življenja.

Kakšna sredstva imamo zoper to kužno bolezen?

Pred vsem je treba vsakega bolnika ali osumljenca
dobro odločiti. To pa je mogoče le v dovolj prostornih
sobah in ob stalni in dobro poučeni postrežbi. Bolnika
najbolj odločimo, če ga damo v bolnišnico, ker je s
tem glavni vir okuženja odstranjen. Nadalje je treba vse
osebe in predmete, ki pride bolnik z njimi v dotiko,
razkužiti (desinficirati), preden grejo iz bolnikove sobe.
To se zgodi po oblastveni naredbi. Da je to mogoče
izdati, je postava, ki določa prijavo bolnih ali osumljenih
bolnih oseb. Prestopki proti prijavi se oistro kaznujejo.

Da se i sami varujemo pred to sedaj po vseh de-
želah toli razširjeno boleznijo, je treba najprej izpolniti
oblastvene naredbe in pa vestne bolnikove potrebe in
čistote. Pred vsem je potrebno, da si pred vsako jedjo
roke in usta umijemo dobro, da ne prenapolnimo že-
lodca in da ne jemo ne sirovega sadja, ne sirove zele-
njave. Kakor znano, razsaja griza redno najbolj ob času
sadja. Voda naj se rabi le iz dobrih, zdravih vodnjakov.
Kjer to ni mogoče, je treba vodo prejavati.

Ako se pokažejo znaki bolezni, naj se pokliče
zdravnik, da bolezen spozna in potrebno ukrene. Niti
zdravnik, niti oblasti ne more razpasle kužne bolezni
naglo zatreti, zato je treba, da pomagajo vsi vkup in
vsak poedini.

Rusija — republika.

Položaj na Ruskem se je zopet spremenil.
Kokor vse kaže, je sedanji kolovodja, od
entente podpirani in brzkone podplačani mi-
nister Kerenski v notranji ruski borbi
zmagal. General Kornilov, ki se mu je s
precejšno armado uprl, bil je premagan; po-
roča se celo, da je Kornilov bil vjet.

Medtem je provizorična vlada progla-
sila Rusijo za republiko.

S tem seveda še ni rečeno, da se bode
ruska republika tudi držala; kajti notranji
boji in spori so vedno še ogromni in vsak
dan prihajajo nove komplikacije. Na eni strani
je stranka odstavljene carja še vedno pre-
cej velika in deluje na tihem za zopetno
uresničenje carstva. Potem so istotako močni
revolucijski pristaši Lenina, ki hočejo na vsak
način takojšnji mir in namesto meščanske re-
publike socialno-komunistično državo. Končno
je omeniti tudi posamezne narodnosti na
Ruskem, — zlasti Ukrajince in Fince — ki
pod nobenim pogojem nečejo biti več skupaj
z „majko Rusijo“, katera jih je skozi stoletja
na brezsrčni nači tlačila. Povsod torej
nevolja, nezadovoljnost, povsod viharji. . .

3 leta vojne

Naša slika kaže
bilanco doslej pre-
teklih treh vojnih
let. Na levi strani
vidimo razmerje
od nas zasedenih
sovražnih pokrajin
ter od sovražnikov
zasedenih naših
krajev. V sredi nam
kažejo podobe in
številk človeške
izgube naših so-
vražnikov. Največ
ljudij so v tej ne-
srečni vojni seveda
izgubili Rusi. Na
desni strani vidi-
mo zgoraj množice
potopljenih boj-
nih ladij in trgo-
vinskih ladij, po-
tem v sredini število 47 od nas zasedenih
sovražnih trdnjav; spodaj pa število 12.000
od nas zaplenjenih sovražnih topov ter 5000

strojnih pušk. Ta slika nam pač kaže, da
smo mi na vseh frontah zmagovalci!